

KERK +lever

OPGELET!

Uitneembaar bewaarboekje met alle
zondagslezingen + commentaar
tot 3 december 2006!

Klapstoel
Pol
Arnauts

blz. 7

Eet
onze jeugd
gezond?

blz. 12

Van Babel
tot
zwartboek

blz. 22

WEEKBLAD — NUMMER 45 — 8 NOVEMBER 2006

antwerpen brugge gent mechelen hasselt

Grote Oorlog blijft aantrekkelijk

Erik De Smet

Oudstrijders uit de Eerste Wereldoorlog zijn er vandaag nog slechts een spreekwoordelijk handvol. Alvast in ons landje is de laatste overleden. En Frankrijk, dat miljoenen soldaten mobiliseerde, telt nog welgeteld vijf *poilus*. Toch blijft de belangstelling voor de Eerste Wereldoorlog levendig. De herinnering overleeft. Waarom?

BOEKEN, tijdschriften, films, lees- en studiegroepen, lezingen, musea, slagveldtoerisme (jaarlijks bezoeken minstens 350.000 toeristen de sites van de Grote Oorlog in de Westhoek)... Negentig jaar na datum boeit de Eerste Wereldoorlog nog steeds het grote publiek. Het lijkt wel of het verdwijnen van de laatste ooggetuigen de overtuiging opzweept dat de aanslepende frontoorlog van weleer niet vergeten mag worden.

Lange tijd leek de 'eerste' oorlog wat in de schaduw te staan van de tweede wereldbrand. Was dat omdat hij ouder was, minder spectaculair? Intussen lijkt het tij gekeerd. De voorbije jaren werden opvallend veel nieuwe uitgaven over de Eerste Wereldoorlog gepubliceerd, al dient het gezegd dat het aantal werken over de

Tweede Wereldoorlog omvangrijker blijft. Bepaalde verjaardagen stimuleren de uitgevers. Werp maar eens een blik in de rekken in de boekhandel. Dit jaar rolde menig werk over de Slag aan de Somme van de persen, niet toevallig precies negentig jaar geleden.

„De belangstelling blijft aanhouden”, klinkt het bevestigend vanuit het In Flanders Fields Museum te Ieper, intussen zowat het brandpunt van de belangstelling voor 14-18. „Elk jaar trekt ons museum meer dan tweehonderd duizend bezoekers. Britten zijn vaste klanten, maar het aantal Franse en Nederlandse bezoekers stijgt gevoelig. Belgen komen dan weer vooral af op onze tijdelijke tentoonstellingen, zoals dit jaar *De laatste getuige*, over het landschap van de frontstreek. Eveneens opvallend is dat vele scholen trouw de Westhoek bezoeken om er op het terrein over de Eerste Wereldoorlog te leren.”

Kenners wijzen graag op het feit dat de Grote Oorlog vier wereldrijken ten val bracht, maakte dat de Verenigde Staten voor het eerst op het wereldforum opdoken, en dat als gevolg van de wereldbrand communisme en fascisme her en der wortel schoten.

De oorlog die onze (over)grootouders beleefden, blijft met andere woorden betekenisvol voor wie de huidige wereld probeert te begrijpen. Bovendien maakte 14-18 in West-Europa meer slachtoffers dan 40-45. Zowel in Frankrijk als in Groot-Brittannië werd haast iedere familie getroffen door het oorlogsleed. Bijna tien miljoen mensen verloren het leven.

Nooit meer oorlog

Opmerkelijk is de verschuiving in de benadering van de Grote Oorlog. Vandaag wordt meestal de nadruk gelegd op de volstrekte

waan van een frontoorlog van dewelke militaire en politieke leiders in alle kampen wel degelijk de wreedheid en de slachting beseften. Daarnaast krijgt vooral het dagelijkse leven van soldaten en burgers volop aandacht. Dat laatste merk je aan de recente uitgave van dagboeken van frontsoldaten – bijvoorbeeld van de Franse tonnenmaker Louis Barthes of van de latere Verdinasoleider Joris Van Severen, zowel als aan de herdruk van literair hoogstaande frontverhalen uit de jaren 1920. De reeks *Oorlogsdomein* bracht in vertaling pareltjes zoals het beklemmende *Oorlogsroes* van de hand van de Duitse veteraan Ernst Jünger.

De hele tentoonstelling *De laatste getuige. Het oorlogslandschap van de Ieperboog* (nog tot 19 november te bezoeken in het In Flanders Fields Museum) ademt bovengenoemde visie. Woord en beeld, voorwerpen uit het dage-

lijkse leven, gedenktekens en archeologische sites onderstrepen de waanzin van deze oorlog (zie foto).

Onder historici zijn er twee strekkingen. Een eerste groep beschouwt Wereldoorlog I vanuit de waanzin van de stellingstrijd en is getekend door pacifisme („Nooit meer oorlog”, schreeuwt de IJzertoren). Zij legt de nadruk op de ontsporing van het militaire apparaat en het koppige rekken van de strijd. Anderen argumenteren dat de bewindvoerders in beide kampen wel degelijk redenen hadden om oorlog te voeren en die vol te houden tot het bittere einde.

Eén betrokkene boeit Wereldoorlog I slechts matig, Duitsland. Alsof onze oosterburen de Grote Oorlog uit het collectieve geheugen hebben gewist. Nochtans hadden de Duitsers de meeste oorlogsdoden te betreuren. Zij lijken wel degelijk vergeten, alleen het landschap blijft.

© In Flanders Fields